آینهٔ خبر

شانزدهمین دورهٔ کتاب سال

در شانزدهمین دورهٔ معرفی کتاب سال جمهوری اسلامی ایران کتابهای چاپ اول سال ۱۳۷۶ به تفکیک طبقه بندی دیویی در ۳۶ کمیته تخصصی متشکل از ۴۷۵ نفر از اساتید و کارشناسان مراکز علمی و فرهنگی بررسی شد.

از میان ۶۲۷۶ کتاب که در زیر مجموعه ده عنوان اصلی کلیات، فلسفه، دین، علوم اجتماعی، زبان، علوم خالص، علوم عملی، هنر، ادبیات، تاریخ و جغرافیا قرار داشتند، ۱۰ کتاب به عنوان کتاب سال جمهوری اسلامی ایران برگزیده شدند همچون نهج السعادة فی مستدرک نهج البلاغه/ شیخ محمد باقر المحمودی؛ شرح فصوص الحکم/ محمد داود قیصری رومی؛ تصحیح سید جلال الدین آشتیانی؛ تاریخ ادبیات ایران پیش از اسلام / احمد تفضلی، به کوشش ژالهٔ آموزگار؛ دیوان حافظ / تدوین و تصحیح رشید عیوضی و... و نیز ۳۳ کتاب مورد تشویق قرار گرفت مانند فرهنگنامهٔ ادب فارسی (دانشنامهٔ ادب فارسی ۲) /به سرپرستی حسن انوشه و تهذیب الاحکام (فی شرح المقنعة)/ شیخ طوسی تصحیح علی اکبر غفاری؛ فرهنگ ادبیات جهان / زهرا خانلری و... و همچنین ۲ کتاب در خور تقدیر شناخته شد همچون حکایت همچنان باقی / عبدالحسین زرین کوب و...

در ششمین دورهٔ اعطای جایزه جهانی کتاب سال جمهوری اسلامی ایران ۱۱۸۷ عنوان کتاب منتشر شده در طی سال ۱۳۷۶/۱۹۹۷ در دو حوزهٔ مطالعات اسلامی و مطالعات ایرانی مورد بررسی قرار گرفت و

کتابهای زیر به عنوان کتابهای ممتاز شناخته شدند:

۱. علم کلام و جامعه در قرون دوم و سوم هجری، تاریخ تفکر مذهبی در صدر اسلام (۶ ج) / یوزف فان اس.

۲. جانشینی محمد (ص): پژوهشی دربارهٔ خلافت نخستین / ویلفرد مادلونگ.

۳. فرهنگ چینی به فارسی / به کوشش مؤسسهٔ لغت نامهٔ دهخدا و مرکز پژوهشهای فرهنگ ایران در دانشگاه پکن.

برگزیدگان این آثار در روز ۱۸ بهمن ماه ۱۳۷۷، جوایز خود را از ریاست محترم جمهوری دریافت نمودند.

لازم به ذکر است که در این دوره از انتخاب کتاب سال، کتابهای زیر از منشورات دفتر نشر میراث مکتوب به مرحلهٔ دوم راه یافتند:

تحفة الابرار فی مناقب الائمة الاطهار (ع) / عماد الدین طبری، تصحیح سید مهدی جهرمی.

عقل و عشق / صائن الدین علی بن محمد ترکه اصفهانی؛ تصحیح اکرم جودی نعمتی.

ترجمهٔ تقویم التواریخ / عبدالله چلبی؛ تصحیح میرهاشم محدث.

جغرافیای حافظ ابرو (ج ۱) / شهاب الدین عبدالله خوافی؛ تصحیح صادق سجادی.

مجمل رشیدی / محمد علی خان رشوند؛ تصحیح دکتر منوچهر ستوده - عنایت الله مجیدی.

نشر «میراث حدیث شیعه»

اخیراً (در سال ۱۳۷۷) نخستین دفتر مجموعهٔ میراث حدیث شیعه به اهتمام آقایان: مهدی مهریزی و علی صدرایی خوئی از سوی دارالحدیث منتشر گردید. این مجموعه عهده دار نشر شماری از رسائل و مقالات متن پژوهانه در حوزهٔ علوم حدیثی است و آهنگ اصلی آن ارائهٔ متن مصحّح تعدادی از نگارشهای کوتاه و کهن حدیثی می باشد.

آینهٔ میراث امیدوار است این کوشش مبارک به فرخندگی و پیروزی ادامه یابد و مرکز نشر میراث مکتوب و دارالحدیث در زمینهٔ پژوهش میراث حدیثی تشیع به همکاری مؤثر کامیاب گردند. ان شاء الله آینهٔ میراث در شماره های آینده به درج معرفی و نقد تفصیلی میراث حدیث شیعه خواهد پرداخت.

فهرست ۸۱۰ عنوان نسخهٔ خطی فارسی در برلین

فهرست ۸۱۰ عنوان نسخهٔ خطی فارسی موجود در کتابخانهٔ دولتی برلین گردآوری شد. این فهرست که در سال ۱۸۸۸ میلادی تهیه شده بود و تا پس از جنگ جهانی دوم در دسترس نبود، بیش از ۱۳۰۰ صفحه دارد و در برگیرندهٔ عناوین نسخ خطی فارسی است.

نسخه‌های خطی کتابخانهٔ دولتی برلین در زمینهٔ دستور زبان فارسی و عربی، لغت‌نامه، مذهب، فرق، تصوف، فلسفه، سیاست، ضرب المثل، طباخی، خطاطی، ستاره‌شناسی و طالع بینی، جغرافیا، ریاضیات، تاریخ، علوم پزشکی، کشاورزی، نویسندگی، شاعری و قصه‌سرایی است.

کتابخانهٔ دولتی برلین از جملهٔ کتابخانه‌های بزرگ و مهم آلمان است که در آن نسخه‌های خطی بسیاری به زبانهای فارسی و عربی نگهداری می‌شود. گفتنی است که تهیهٔ فهرست نسخ خطی فارسی به دنبال مذاکرهٔ خدادادیان، رایزن فرهنگی ایران در بن، با دکتر کارل توبرت انگل شال، مدیر بخش شرق شناسی، و دکتر ماریا فرایتاگ، مدیر بخش ایران شناسی آن کتابخانه، انجام گرفته است.

[خبر نامهٔ فرهنگستان زبان و ادب فارسی، شمارهٔ ۳۷]

نکوداشت دویستمین سالگرد میلاد غالب دهلوی

دویستمین سالگرد میلاد شاعر پارسی گوی شبه قارهٔ هند، که در منقبت ائمهٔ اطهار و به ویژه امیر المؤمنین علی (ع) مراثی و مدایح ارزشمندی سروده است، با شرکت جمعی از اساتید و محققان زبان و ادبیات فارسی، ضمن مراسمی در تاریخ ۷۷/۱۰/۱۵، در تالار اجتماعات انجمن آثار و مفاخر فرهنگی گرامی داشته شد.

در این نکوداشت، دکتر سلیم اختر از پاکستان دربارهٔ «اشتراکات اقبال و غالب دهلوی»، دکتر هاشمی از هند، در رابطه با «غالب دهلوی و ایران دوستی»، دکتر توفیق سبحانی دربارهٔ «بعضی کاربردهای خاص لغت در اشعار فارسی غالب» و دکتر محمد حسن حائری با موضوع «رِند هند» به سخنرانی پرداختند.

لازم به ذکر است که دیوان غالب دهلوی، مشتمل بر غزلیات و رباعیات فارسی غالب با مقدمه، تصحیح و تحقیق دکتر محمد حسن حائری و به همت دفتر نشر میراث مکتوب چاپ و منتشر گردید.

از سروده‌های اوست:

فارسی بین تا ببینی نقشهای رنگ رنگ
بگذر از مجموعهٔ اردو که بیرنگ منست
فارسی بین تا بدانی کاندر اقلیم خیال
مانی و ارژنگم و آن نسخه ارتنگ منست

نکوداشت مرحوم دکتر بنت الشاطی

مراسم نکوداشتی به مناسبت چهلمین روز درگذشت مرحوم دکتر عایشه عبدالرحمن بنت الشاطی، اندیشمند و نویسندهٔ مسلمان مصری در عصر سه‌شنبه ۱۳ بهمن ۱۳۷۷ با حضور قائم مقام محترم وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و جمعی از مسئولین و نویسندگان داخلی و خارجی در تالار اجتماعات انجمن آثار و مفاخر فرهنگی برگزار گردید.

در این مراسم آقای مسجد جامعی طی سخنانی از مقام شامخ و علمی دکتر بنت الشاطی تجلیل نموده و اظهار داشت که بنت الشاطی با قدرت قلم و استدلال و منطق، آثار ارزشمندی را بوجود آورد که باید قدردان این شخصیت باشیم. ایشان افزود: در بیان طراوت قلم و استحکام بیّن این نویسندهٔ بزرگوار همین بس که آثار ارزشمند ایشان را بزرگان ما، چون مرحوم صدر و دکتر شهیدی به فارسی ترجمه کرده‌اند.

قابل ذکر است که مرحوم بنت الشاطی در سال ۱۹۱۳ میلادی در مصر دیده به جهان گشود و در سن ۶ سالگی موفق به حفظ قرآن کریم شد. آثار منتشر شدهٔ وی بیش از چهل کتاب است که از مهمترین آنها می‌توان به «نگاهی به اندیشهٔ بهائیت» و «اعجاز بیانی در قرآن کریم» اشاره کرد. وی در سن ۸۵ سالگی بر اثر بیماری درگذشت.

دفتر نشر میراث مکتوب ضایعهٔ فقدان این شخصیت را به عموم نویسندگان و اندیشوران تسلیت می گوید.